

УДК:336

СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Л.А. Сиволап, к.е.н., доцент

Маріупольський державний університет, Маріуполь, Україна

Сиволап Л.А. Сучасний стан фінансової сфери в Україні.

У статті розглянуто сутність фінансової системи та визначено її складові елементи. Зазначено різні аспекти з яких розглядають особливості фінансової системи. Виявлено, що в Україні склалась саме банківська модель фінансової системи. Наведено негативні чинники, які впливали на функціонування банківської системи у 2015 р. Розглянуто показники фінансового сектору, які було досліджено та представлено у Звіті про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 р. В науковій роботі автором визначено сутність фінансової безпеки, як одного з головних індикаторів фінансового стану країни. Охарактеризовано особливості фінансової безпеки. Та наведено загальні показники фінансової безпеки країни за період 2010-2014 рр.

Ключові слова: фінанси, система, банківська система, безпека, показники

Сиволап Л.А. Современное состояние финансовой сферы в Украине.

В статье рассмотрена сущность финансовой системы и определены ее составляющие элементы. Указаны различные аспекты, по которым рассматривают особенности финансовой системы. Выявлено, что в Украине сложилась именно банковская модель финансовой системы. Приведены негативные факторы, которые влияли на функционирование банковской системы в 2015 г. Рассмотрены показатели финансового сектора, которые были исследованы и представлены в Отчете о выполнении Плана работы Государственной фискальной службы Украины на 2015 год. В работе автором определена сущность финансовой безопасности, как одного из главных индикаторов финансового состояния страны. Охарактеризованы особенности финансовой безопасности и приведены общие показатели финансовой безопасности страны за период 2010-2014 гг.

Ключевые слова: финансы, система, банковская система, безопасность, показатели

Sivolap L.A. The current state of the financial sector in Ukraine.

The article examines the nature of the financial system and identifies its constituent elements. Indicated various aspects of which consider the peculiarities of the financial system. Found that in Ukraine there is the banking model of the financial system. An adverse factors poured on the banking system in 2015 are considered indicators of the financial sector, which was investigated and presented in the Report on the Plan of the State Fiscal Service of Ukraine in 2015 in the scientific work of the author of the essence of financial security as one of the the main indicators of the financial condition of the country. The features of financial security. And given the overall performance of financial security for the period 2010-2014.

Keywords: finance system, the banking system, security, performance

Складні політичні та економічні процеси, які відбуваються в Україні останні роки, безумовно, мають свої негативні наслідки та вплив на фінансовий стан країни. Що ставить під загрозу можливості економічного розвитку, фінансової незалежності та підвищення рівня життя населення країни. Тому виникає потреба у постійному моніторингу сучасного стану фінансової системи, що дозволить вчасно визначити негативні та проблемні чинники, та вчасно розробити заходи щодо їх подолання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Теоретичні та практичні аспекти фінансового сектору було розглянуто у наукових працях таких вчених як: Ф. Ален, В.Виноградня, Т.Єфименко, О.Іваницька, К. Кищенко, В. Коваленко, Л. Лисяк, О. Малютін, В. Міщенко, П. Хартман та інші. Однак, більшість науковців розглядають фінансову систему у теоретичному аспекті та визначаючи основні її показники в динаміці, але не враховують взаємозв'язок фінансової системи з фінансовою безпекою країни.

Мета статті полягає у моніторингу сучасного стану фінансової системи України та визначення позитивних напрямів розвитку

Виклад основного матеріалу дослідження

Фінансова система – сукупність фінансових операцій, які проводяться суб'єктами фінансової діяльності з використанням певного фінансово-кредитного механізму. Розгляд фінансової системи за складом суб'єктів передбачає визначення підсистем такої діяльності. Такими підсистемами є державні фінанси, фінанси недержавних підприємств і установ, фінанси громадян, фінанси спільних підприємств, фінанси закордонних юридичних і фізичних осіб та ін. В свою чергу, кожен із наведених елементів охоплює певний комплекс фінансових операцій. Зокрема, до складу державних фінансів входять державний бюджет, фінанси державних цільових фондів, державний кредит, фінанси державних підприємств і установ та ін. [1].

Фінансова система будь-якої країни має певні характерні риси:

— кожна ланка фінансових систем має властиві їй методи мобілізації коштів для створення фондів фінансових ресурсів та свої напрямки й методи їхнього використання;

- кожна ланка фінансової системи є відносно самостійною, має власну специфічну сферу застосування;
- між ланками фінансової системи існують тісний взаємозв'язок і взаємна обумовленість, кожна ланка може успішно функціонувати лише при досконалості й ефективності системи в цілому;
- фінансова система держави досягає найбільшої ефективності лише тоді, коли відлагоджена та законодавче закріплена діяльність кожної її ланки;
- залежно від факторів, що впливають на організацію фінансів, насамперед на формування й використання фондів фінансових ресурсів, кожна ланка фінансових систем може поділятися на менші підрозділи [2].

Фінансову систему держави можна розглядати у кількох аспектах: з однієї сторони як сукупність фінансових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави, тобто діяльності з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів для виконання завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування. З іншого боку (в організаційному аспекті), фінансову систему можна розглядати як сукупність органів державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють у межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь. Якщо характеризувати фінансову систему з позицій економіки, то вона буде значно ширшою і включатиме державні фінанси (бюджет держави, фонди цільового призначення, державний кредит, фінанси державних підприємств), фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси (валютний ринок, фінанси міжнародних організацій, фінансові інституції) та фінансовий ринок (кредитний ринок, ринок грошей, ринок капіталів, а також ринок цінних паперів (фондовий ринок) тощо [3].

Система фінансів в Україні тільки з 90-х рр. почала формуватися як національна. До того часу вона була складовою частиною централізованої фінансової системи колишньої радянської держави і залежала від його фінансової політики. Характер фінансової системи в той час відображав характер самої системи господарювання і був витратним і неефективним. Екстенсивні методи господарювання, відсутність стимулів до високоефективного труда приводили до збитковості підприємств в промисловості і господарств в агропромисловому комплексі. Такі підприємства постійно субсидувалися з бюджету за рахунок більш ефективних підприємств, що підривало будь-який інтерес до добросовісного відношення і продуктивного труда. Регіональні бюджети і

фонди розвитку підприємств формували по нормативах, певними центральними відомствами. Ними ж регламентували і використання цих фінансових ресурсів. Фінансова система формувала споживчу психологію виробників, відчужувала від підприємницької ініціативи, від уміння ризикувати під час створення нових виробництв, від потреби цінити кошти, ресурси, розраховувати витрати на виробництво [4].

Значний вплив на розвиток та сучасний стан фінансової системи має рівень функціонування банківської системи країни. Розглянемо основні суттєві негативні тенденції банківської системи України, які значно вплинули на сучасний стан вітчизняної фінансової системи.

1. Різке зростання долі проблемних активів на балансах банків, зокрема частка проблемних (токсичних) кредитів наприкінці I кварталу 2015 року зросла із 12,9% до 24,7%.

2. Суттєвий відтік депозитних ресурсів: частка від'ємного відтоку депозитів у іноземній валюті за 2014 рік – I квартал 2015 становила 45,4%, а у за гривневими депозитами – 17,9%.

3. Введення жорстких адміністративних заходів (в т.ч. щодо зняття депозитів, валюто-обмінних операцій), що були запроваджені у зв'язку із розгортанням військового конфлікту та економічною кризою.

4. Висока доларизація кредитів та депозитів 55,9% та 53,4% відповідно станом на кінець I кварталу 2015 р.

5. Незбалансована база активів та пасивів банків (співвідношення кредитів до депозитів сягало пікового значення 226,7% у 2009 р. та склало 158,8% на кінець I кварталу 2015 р.);

6. З I кварталу 2014 року по II квартал 2015 року 47 банків було оголошено неплатоспроможними.

Таким чином, ми бачимо, що ті негативні зміни у банківській системі, які відбуваються сьогодні пов'язані з одними зі значущих складових банківської системи: банківськими активами, депозитами, курсом валют, неплатоспроможністю банків. Все це негативно впливає на стан та перспективи розвитку фінансової системи України.

За допомогою фінансових показників, які представлено у Звіті про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 р. розглянемо сучасний стан фінансової системи України.

Так у 2015 році до Зведеного бюджету України забезпечено 587,1 млрд. грн. платежів, що на 162 млрд. грн., або на 38,1 відсотка, більше попереднього року.

До державного бюджету забезпечено надходжень 487,7 млрд. грн., що на 150,9 млрд. грн., або на 44,8 відсотка, більше, ніж за 2014 рік.

Надходження (збір) платежів до загального фонду державного бюджету склали 486,9 млрд. гривень.

По головних управліннях ДФС (Державна фіскальна служба) збір платежів до загального фонду державного бюджету склав 284,6 млрд. грн., що більше факту 2014 року на 46,1 відсотка (+89,8 млрд. гривень).

По митницях ДФС збір платежів до загального фонду державного бюджету – 202,3 млрд. грн., або 168,1 відсотка. (+82,0 млрд. грн.) до відповідного періоду минулого року [6].

Додатково до бюджету забезпечено надходжень:

— головними управліннями ДФС – 1,2 млрд. грн.;

— митницями ДФС – 5,1 млрд. гривень.

У повному обсязі виконано завдання Міністерства фінансів України з:

— податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів – 101,3 відсотка (+1,3 млрд. грн.);

— податку на доходи фізичних осіб – 105,8 відсотка (+2,5 млрд. грн.);

— ввізного мита – 106,6 відсотка (+2,5 млрд. грн.);

— акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) – 106,2 відсотка (+2,3 млрд. грн.);

— акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів – 103,5 відсотка (+0,8 млрд. грн.);

— частини чистого прибутку (доходу), що вилучається до держбюджету – 215,5 відсотка (+2,2 млрд. грн.) тощо [6].

До місцевих бюджетів надходження платежів склали 104,6 млрд. грн., з них 99,4 млрд. грн., або 95,1 відсотка, забезпечені ДФС. Темп росту надходжень до 2014 року становить 112,6 відсотка (+11,1 млрд. грн.).

Надходження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування склали 185,7 млрд. гривень. При застосуванні понижуючих коефіцієнтів до діючої ставки єдиного внеску та без урахування АР Крим та м. Севастополь, Донецької та Луганської областей, надходження єдиного внеску порівняно з 2014 роком зросли на 15,6 млрд. грн., або на 10,1 відсотка.

За оперативними даними митної статистики загальний зовнішньоторговельний обіг у 2015 році склав 74,6 млрд. дол. США.

Імпорт товарів склав 36,4 млрд. дол. США та порівняно з 2014 роком зменшився на 16,1 млрд. дол. США, або на 30,7 відсотка.

Зменшення обсягів імпорту відбулося майже за усіма бюджетоутворюючими товарними групами, зокрема, машини, устаткування та транспорт – на 30,5 відсотка., продукція хімічної промисловості, каучук – на 26,5 відсотка, паливно-енергетичні товари – на 25,2 відсотка тощо.

Експорт товарів склав 38,2 млрд. дол. США, що на 15,9 млрд. дол. США, або на 29,4 відсотка, менше минулого року. Зокрема, зменшення відбулось за такими товарними групами: металів

та виробів з них – на 37,9 відсотка, мінеральних продуктів – на 36,3 відсотка, машин, устаткування та транспорту – на 35,4 відсотка, продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції – на 12,7 відсотка тощо.

Зовнішньоторговельний обіг України здійснювався з партнерами з 220 країн світу.

Значна частка зовнішньої торгівлі України орієнтується на ринки Співдружності Незалежних Держав та країн Європейського Союзу. На СНД припадає 20 відсотка. експорту й 26 відсотків імпорту, на країни ЄС 34 та 42 відсотки відповідно [6].

Отже, наведені вище дані свідчать, що надходження до бюджету країни у 2015 році збільшились. Це є позитивною динамікою, однак присутній важливий фактор, який негативно впливає на стан фінансової системи країни – зниження експорту.

Також визначальним показником стану фінансової системи будь-якої країни є її фінансова безпека. Узагальнюючи різні підходи науковців щодо визначення сутності фінансової безпеки держави, можна визначити наступне узагальнене тлумачення поняття «фінансова безпека держави» – це узагальнюючий якісний стан функціонування фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової, інвестиційної, митно-тарифної і фондової систем, умов, правил та інструментів їх регулювання, що забезпечують ефективне функціонування національної економічної системи та її захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз. Отже, фінансова безпека є надзвичайно складною багаторівневою системою, яку утворюють ряд підсистем, кожна з котрих має власну структуру і логіку розвитку [7].

Враховуючи, важливість визначення фінансової безпеки країни, що дозволить сформулювати висновки, щодо стану фінансової системи України, в табл. 1 наведено основні показники фінансової безпеки України за період 2010-2014 рр.

Таким чином, представлені показники у табл. 1 свідчать про загрозливий стан фінансової безпеки та визначають проблемні напрями, які негайно потребують формування відновлювальних заходів та розробки політики уряду що дозволить стабілізувати та відновити ситуацію з фінансовою безпекою в країні.

Проблема фінансової системи України полягає в тому, що, на жаль, вона не відповідає усім вимогам економіки країни. Це проявляється в тому, що існуюча система не завжди дозволяє ефективно та повною мірою акумулювати фінансові ресурси, а в кінцевому результаті – перерозподілити їх між різними її сферами. В результаті гальмуються процеси припливу інвестицій, що так необхідні для економічного зростання, знижується конкурентоспроможність реального сектору економіки. Хронічна незбалансованість системи державних фінансів в наш час зумовлені не лише систематичними помилками в процесі

проведення бюджетної політики, її суто фіскальною спрямованістю, але й проблемами в проведенні податкової політики. Основною перешкодою в сфері проведення бюджетної політики є такий рівень видатків, що абсолютно не відповідає дохідній частині бюджету, а отже результатом цього є хронічний дефіцит фінансових ресурсів. З метою підвищення доходності

державного бюджету постійно зростає податкове навантаження, що не завжди має обґрунтований і раціональний характер та не завжди відповідає принципу соціальної справедливості. Країна характеризується нераціональною структурою витрат і неефективним витрачанням бюджетних коштів [9].

Таблиця 1. Загальні показники фінансової безпеки України за 2010-2014 рр.

Показник	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Показники бюджетної безпеки					
Відношення дефіциту державного бюджету до ВВП, %	6,7	1,7	3,6	4,4	3,2
Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	29,17	31,11	31,58	30,63	31,6
Асигнування на науку, % до ВВП	0,7	0,52	0,41	0,32	0,31
Видатки на утримання оборони та армії, % ВВП	1,05	1,03	1,03	1,03	1,03
Обсяг трансфертів з державного бюджету, % до ВВП	7,23	6,84	8,88	10,03	9,12
Показники валютної та грошово-кредитної безпеки					
Обсяг іноземної валюти відносно гривневої маси (рівень доларизації), %	29,1	30,3	32,1	29	26
Частка кредитів в іноземній валюті в загальному обсязі наданих кредитів, %	40,31	46,03	37	34	33
Індекс зміни офіційного курсу гривні до долара США, сер. за пер., %	1,02	1,01	1	1	1
Рівень інфляції за рік, %	9,10	4,60	-0,20	0,5	8,5
Різниця середньозваженої ставки за кредитами та облікової ставки НБУ, %	6,85	6,55	8	10,5	9,3
Показники боргової безпеки					
Відношення загального обсягу державного боргу до ВВП, %	39,4	36,1	36,1	39,2	55,8
Відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП, %	25,25	26,00	21,91	20,1	28,6
Рівень зовнішньої заборгованості на одну особу, дол. США	759,2	821,1	848,1	824,0	1131,0
Відношення державного зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, %	54,04	40,39	37,40	48,23	61,4
Відношення відсоткових платежів з обслуговування зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, %	0,8	1,1	0,7	0,9	1,2
Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу до доходів державного бюджету, %	3,5	6,5	8,5	11,7	16,1
Відношення обсягу внутрішнього боргу до ВВП, %	14,41	15,34	15,67	19,1	27,2
Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування внутрішнього боргу до доходів державного бюджету, %	9,5	15,1	12,8	12,2	20,0
Відношення заборгованості уряду за державними цінними паперами до ВВП, %	17,8	19,5	21,7	13,1	27,0
Показники банківської безпеки					
Достатність (адекватність) регуляторного капіталу (Н2), %	20,83	18,90	18,06	18,26	18,10
Частка іноземних банків у загальній кількості банківських установ, %	28,0	31,3	30,1	30,1	30,1
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	40,6	41,9	39,5	34,0	33,2
Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальному обсязі кредитів, %	11,2	9,6	8,9	7,7	8,3
Рентабельність активів, %	-1,45	-0,76	0,45	0,12	0,07
Рентабельність капіталу, %	-10,19	-5,27	3,03	0,81	0,21

Джерело: складено автором за матеріалами [8]

Безперечно для вирішення або послаблення гостроти проблем фінансової сфери, на думку науковців, слід особливо зосередити увагу на розвитку сучасної й конкурентоспроможної інфраструктури національних фінансових інституцій. Тому визначимо перелік заходів необхідних для динамічного розвитку вітчизняних банківських та парабанківських (небанківських) фінансових інституцій в контексті проведення

Плану Законодавчого Забезпечення Реформ та Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року, а саме:

- впровадження монетарної політики на основі інфляційного таргетування;
- забезпечення режиму гнучкого валютного курсу;
- зниження вартості грошей в країні;
- відновлення кредитування економіки;

- модернізація системи регулювання та нагляду;
- підвищення прозорості та стабільності фінансових ринків;
- очищення ринків від проблемних активів;
- забезпечення динамічного розвитку інструментів та інфраструктури фінансових ринків;
- вдосконалення системи оподаткування учасників фінансових ринків;
- забезпечення інституційної незалежності регуляторів;
- підвищення організаційної ефективності регуляторів;
- впровадження новітніх ІТ-технологій;
- покращення координації роботи регуляторів та учасників фінансового ринку;
- стимулювання розвитку фінансової грамотності споживачів та інвесторів фінансового ринку;

- підвищення стандартів захисту прав споживачів та інвесторів фінансового ринку [4].

Висновки

Таким чином, фінансова сфера є однією з головних напрямів діяльності держави, яка дозволяє їй бути конкурентоспроможною у світовому просторі. Однак сучасний стан фінансової системи в Україні показав її негативні тенденції та виявив значний спектр проблем в цій галузі, які потребують негайного формування ефективних заходів щодо їх подолання. Наявність кризових явищ у фінансовій системі країни призвело до формування низького рівня фінансової безпеки України, що не дає їй можливості бути конкурентоспроможною на сучасному світовому ринку. Отже, проведений аналіз сучасного стану фінансової системи має практичну цінність щодо виявлення проблемних напрямків, які у подальших наукових дослідженнях можуть знайти методологічне вирішення.

Abstract

Current transformation processes taking place in the political and economic life of the country adversely affect the status and prospects of the financial sector of Ukraine. It does not give it an opportunity to take a high competitive position in world space. The purpose of the article is to monitor the current state of the financial sector of Ukraine and determine the positive direction of development. The constituent elements of the financial system are: public finance, finance non-state enterprises and institutions, public finance, finance joint ventures, finance foreign legal entities and individuals, and others. Indicated various aspects of which consider the peculiarities of the financial system. It is noted that in Ukraine there is the banking model of the financial system. Determined negative factors that poured on the banking system in 2015 are considered indicators of the financial sector, which was investigated and presented in the Report on the Plan of the State Fiscal Service of Ukraine in 2015 in the scientific work of the author of the essence of financial security as one of the the main indicators of the financial condition of the country. The features of financial security. And given the overall performance of financial security for the period 2010-2014. The following groups: indicators of fiscal security, currency rates and monetary security debt indicators safety performance bank security. Define a list of measures needed for the dynamic development of domestic banking and non-banking financial institutions in the context of proceedings Plan Legislative Support of Reforms and Comprehensive Program of Ukraine's financial sector by 2020. Thus, this study shows the immediate need to implement measures that could improve the financial condition of Ukraine.

JEL Classification: O 16.

Список літератури:

1. Малютін О.К. Фінансова система та її значення в економічному розвитку України / Малютін О.К. // Фінанси України. – 2014. – № 4. – С. 97-100.
2. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посібник. – 2-ге вид., переробл. і допов. / За заг. ред. В.Д. Базилевича. – К.: Атіка, 2007. – 368 с.
3. Кименко К.В. Актуальні проблеми модернізації фінансової системи України / К.В. Кименко // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. – №7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4190>.
4. Державні фінанси в транзитивній економіці: Навч. посібник / М.І. Карлін, Л.М. Горбач, Л.Я. Новосад та ін.; За заг. ред. д.е.н., проф. М.І. Карліна. – К.: Кондор, 2011. – 220 с.
5. Банківська система 2015: виклики та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>.
6. Звіті про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua/data/files/131201.pdf>.

7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.
8. Лисяк Л.В. Сучасний стан та основні проблеми фінансової безпеки України / Л.В. Лисяк // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4690>.
9. Крилова Анна. Фінансовий сектор України: сьогодні й завтра // Вісник НБУ. – Грудень. – 2007. – С. 36-39.

References:

1. Maljutin, O.K. (2014). Finansova sistema ta yiyi znachennya v ekonomichnomu rozvytku Ukrayiny [Financial system and its role in the economic development of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, 4, 97-100.
2. Bazylevych, V.D., and Balastryk, L.O. (2007). *Derzhavni finansy* [State finance]. (2nd ed.). V.D. Bazylevych (Ed.) – K.: Атіка.
3. Kymenko, K.V. (2015). Aktualni problemy modernizacii finansovoi systemy Ukrainy [Actual problems of modernization of the financial system of Ukraine] *Elektronne fahove vydannja «Efektyvna ekonomika»*, Issue 7. Retrieved from <http://shshsh.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4190>.
4. Karlin, M.I., Horbach, L.M., and Novosad, L.Ya. et al. (2011). *Derzhavni finansy v tranzitivnij ekonomici* [Public finances in transitive economy]. M.I. Karlin (Ed.). K.: Kondor.
5. *Bankivska sistema 2015: vyklyky ta perspektyvy (2015)* [The banking system in 2015: challenges and prospects]. Retrieved from <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>.
6. *Zviti pro vykonannja Planu roboty Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy na 2015 r.* [Report on the Plan of the State Fiscal Service of Ukraine in 2015] (2015). Retrieved from <http://statsumy.gov.ua/data/files/131201.pdf>.
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. [Approval of guidelines for the calculation of economic security of Ukraine, Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine from 29.10.2013 number 1277]. (2013, 29 October). Retrieved from http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.
8. Lysjak, L.V. (2015). Suchasnyj stan ta osnovni problemy finansovoi bezpeky Ukrainy [Current state and main problems of financial security Ukraine]. *Elektronne fahove vydannja «Efektyvna ekonomika»*, 12. Retrieved from <http://shshsh.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4690>.
9. Krylova, A. (2007). *Finansovyj sektor Ukrainy: sododni j zavtra* [The financial sector of Ukraine: today and tomorrow]. *Visnyk NBU*, 36-39.

Надано до редакційної колегії 30.04.2016

Сиволап Лариса Анатоліївна / Larysa A. Syvolap
etmgu@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Сучасний стан фінансової сфери в Україні [Електронний ресурс] / Л. А. Сиволап // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. – № 3 (25). – С. 50-55. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n3.html>